

Előfizetési ár:

egész évre 20 frt., félévre 10 frt. negyedévre 5 frt. beíratási díj: 6-hasábos petisor 5 kr.; bélyegdíj minden beíratásért 30 kr. A „nyiltér“-ben 4-hasábos petisor 20 kr.

Table with columns for 'Pénz' and 'Ár' listing various subscription rates and prices.

Előfizetési felhívás az AUTONOMIA

1869. évi július—szept., október—decemberi folyamára.

Nem szükség hosszabb fejtegetésekkel fordulunk t. előfizetőinkhez, illetőleg a haza szabadelvű katolikusaikhoz lapunk további pártolása érdekében.

Az irány, az elvek, melyek az Európászerte terjedező nemesség szabadelvű kath. értelmiség irányzatát és elveit képviselik, ma közelebb állanak a valóság pontjához e hazában, a közvéleményben mindinkább nyilatkozó rokonszenv és csatlakozás által.

A kath. autonomia, ma a magyar társadalom, legnagyobb és legfontosabb kérdése, s ennek korszerű, a józan haladás és szabadság érdekeit kielégítő megoldása, minden lelkes hazafinak, munkás részvételt követeli.

Lapunk szabadelvű és mégis híven katolikus irányja e célra tör, nehézségektől, félreértésektől viasza nem rettenő határozottsággal előbbi állandó működéséhez következetesen.

Győzelmiünk annál biztosabb, minthogy szerény törekvésünk a közérzület nyilatkozatának hű tolmácsa, s alapját a közvélemény egységében birja.

Programmunk az marad, a mely volt. S midőn a küszöbön álló autonomikus fejlődés és alakulások hű támaszát és közlönyné igérjük, fölöslegesnek tartjuk a további lajtátást.

Lapunk ára: jul.—szept. bezárólag 5 frt. jul.—decz. 10 „

Szegényebb sorsu káplánoknak és plebánoknak az eddigi kedvezményt ezután is érvényben tartjuk.

Pest, jun. 14. 1869.

A szerkesztőség.

A fővárosi hatolikusok által f. június hó 20-án megtartott értekezlet lefolyása.

Pest, jun. 21.

A múlt vasárnap tartott kath. képviselők gyűlése azon határozatot hozta, hogy egy szabadelvű és független kath. lap feljeli gondoskodás tárgyában egy nem csupán országgyűlési képviselőkből, hanem más kath. férfiakból is álló újabb értekezlet hívassék össze.

Ezen értekezlet ma tartott meg, a megyéhez kis termében.

A pesti társas körök minden osztályát láttuk képviselve. Ügyvédek, orvosok, kereskedők, iparosok, tisztviselők, s a fiatalság szép számmal gyűlekezett össze. A kis terem megtelt közönséggel.

Sallágyi Virgil szót emelt elnökválasztásra hívja fel a jelenlevőket, és Horváth Döme országgy. képviselőt ajánlja, ki illetlenül, Hoffmann Pál képviselő pedig jegyzőül közfelkiáltással elválasztatott; mire elnök elfogalván székét, az értekezlet mint indítványozó

Hoffmann Pál országgy. képvis. és egyetemi tanár következő beszéddel nyitá meg:

Tisztelt gyűlekezet! Jelen összejövetelünk célja, igen tüzetesen meghatározni azon feladatot, melynek következtében szerencsém van a t. gyűlekezetet üdvözölni. T. i. a kath. auton. ügyét előmozdító, s a szabadelvű kath. hitorsosok elveit képviselő lapnak megállapítása. Mikor valamely cél oly tisztán áll előttünk, s melyet oly kivánatosan tartunk, mit létesíteni akarunk, ugy hiszem nem lesz szűkségünk hosszalább tárgyalásba ereszkednünk, hanem ugy vélem, a kitűzött feladatot igen könnyen meg fogjuk oldani. Mindamellett nem mellőzhetem, hogy legalább azon fő irányt, azon fő eszmét kifejezzem, a melyet az általunk szándékolt és létrehozandó lapban akarunk kifejezni, és a miért azon lapot létesíteni akarjuk. Én bátor vagyok e tárgyban röviden kijelelni azon eszmét, mely e tekintetben irányadó. Hogy ez eszmét egész határozottsággal kijelölhesük, szükséges a megindult autonomikus mozgalomnak okát szemügyre venni. Nézetem szerint az auton. mozgalom két ok által idéztetett elő.

Az egyik ok az 1848. törvények által behozott teljes vallás egyenlőségben rejlik, melynek folyamánya, hogy a kath. vallás többé nem veheti igénybe azon kiváltságos állást, melyet az „állam“ nevezet fejez ki. Ezen körültilény a kath. egyházat azon kényszerítésbe hozta, fonnyolóra venni, mennyiben látja magát és saját érdekeit kellőleg megőve az állami befolyás ellenében. A meddig magyar állam magát legalább tulnyomó mértékben kiváltságosnak tartotta, a kath. egyház egész megnyugvással engedheté át az államnak azon jogokat, melyeket száadokan át gyakorolt. Nem kellett tartania, hogy az

állam és egyház körében oly hatás fog gyakorolhatni, mely az egyház érdekeinek meg nem felel. Ez az egyik ok indított az autonomia eszméjének megpedítésére, a mely ez irányban annyit jelent, hogy lehetőleg akarjuk a kath. egyházat az állam illetéktelen befolyásától megóvni. De ez csak az egyik ok.

A másik ok, a mely még hatalmasabb, abban fekszik, miszerint a kath. egyház ügyeinek egy igen jelentékeny része nincs, sőt régóta nem volt azon állapotban, melyben lennie kellene, és hogy a kath. egyház körében vannak számos oly ügyek, melyeknek észszerű rendezése csak akkor várható, ha azok kezelésére, elintézésére közösen hatnak a kath. hívek.

Ezen két eszme, szem előtt tartva, léteztetett az auton. mozgalomnak, mely jelenleg a létezés stadiumába lépett. Már most ezzel szemben mi a mi feladatunk? A mennyire én felfogom és a mi az én meggyőződésemet illeti, a feladat abban áll: a kath. auton. ügyében tanácskoznunk, értekezni, hogy így oda hathassunk, miként a kath. autonomia valóságos autonomia és ne csak látszólagos legyen. Egész nyíltsággal, mint azt az ily fontos ügy megkívánja, vessz magának bátorságot ez ügyben nyilatkozni. Nincs közöttünk senki, ki az auton. ne akarná. Mindnyájan bangoztatjuk e szót, de ép oly kétségtelen, hogy különbözők azon álláspontok, melyek ez ügy iránt táplálhatunk. Nem akarok sem egyeket sem felekezeteit gyanúsítani; ez távol van tőlem. Csupán egész tárgyilagossággal jelezni akarom azon különböző célokat, melyek e tekintetben észrevehetőek.

Bizonyára lehetnek, nem tudom, ha vannak-e, kik a kath. autonómiát, csak köpenyül szeretnék használni, mely alatt mindazt, a mi eddig helytelenül fennállott, továbbra is tűzni lehetne.

Én nyíltan megvallom, hogy ezen felfogást nem osztom; mert az autonómiának más feladata lesz, mint villámháritól szolgálni azon veszélyek ellen, melyek az egyházat kintől fenyegetik. Ugy hiszem, abban mindnyájan egyetértünk, hogy autonómiánk által határozott alakra fejlesztjük azon eszmét, mely Európa más államaiban is elfogadtatott, s melyet e szavakban fejeztek ki: szabad egyház a szabad államban. Ez az egyik, mit létesítenének tartok. Ha a szabad államban az egyház függetlenné lesz, csak akkor létesíthető a valóságos autonomia, nem pedig állászlólagos, a mely e névre sem érdemes.

Ha méltóztatnak hitsorsosaim ezen szellemet elfogadni, akkor igen könnyű lehet a kitűzött célt elérni. Miután ugyanis meggyőződése szerint az a szellem eredményre csak úgy juthat, ha általános elfogadásra talál. Ezen általános meggyőződés és közvélemény csak saját utján eszközölhetetik. Világosan, leghatározottabban fogunk e nézetnek elterjedését szerezni, ha sikerül egy oly közeget felállítani, mely ezen eszmét kifejezse s azt terjeszesse.

A feladatnak megfelelőleg bátor lesznek a következő indítványt előterjeszteni: a jelenlevők kimondják, miszerint szükségesnek látják minden törvényes eszközök által odahatni, hogy a kath. autonomia ügyének kérdése akképen oldassék meg, miszerint az szabadelvű alapokon, valóságos autonómiára fejlesztessék. Ezen irányban szükségesnek látják, a közvélemény megalakulását a saját utján lehetőleg előmozdítani. Oly organumról gondoskodás végett tehát mely ezen célra működne, állandó bizottságot alkotni, következő tagokból...

Simon Florent: Igen fontos az ügy, melynek tárgyában ma tanácskoznunk összejöttünk. Egy kétezer éves intézmény kebelében folyó hozni megszűnő gyűléseket. Minden igazság összefüggésben áll egymással mint a láncszemek; ha egyet kimondunk, nem lehet a többi következő igazságok alkalmazását visszatartani. Kétségtelen, hogy a kath. autonómiával oly életcsira emelkedik érvényre, mely hivatva lesz hazánk társadalmi és kulturai életét magas virágzás elé vezetni. Megnyugozom előttem szólónak tett indítványán, óhajtom, hogy comitè küldessék ki, mely működésünk körét meghatározza. Azonban részéről még a lap körülí feladatát a comiténak még azzal óhajtanám kiegészíteni, hogy az mint központi comitè állandósítsák, s egyszersmind odahasson, hogy kívül a vidékeken, összehozván a velünk egyetértő elváratainkat, főbbi zottságokat szervezzen, mely főbbi zottságok kapcsolatba hozatván a központtal, szükséghez képest értekezleteket tartson, s az autonomia ügyében kellő tevékenységet fejtessen ki. (Helyeslés.)

Szalay Sándor. Tisztelt értekezlet! Összejövetelünk okát, elő adott képviselő társam indítványát pártolva saját nézéspontomból a lapra nézve kivánatosnak tartanám, hogy szerkesztése egy, minden párt érdektől ment, tekintélyes, független és szabadelvű férfi kezébe tétessék le. Iránya a mérséklet, instructiv szellemű hatás, a laikusoknak a cleruszhoz közeledését előmozdító, a kath. közönség érdekeinek a szabad vallás a szabad államban élvelel mindenben megfelelő lennie.

Nagy kívánat, de egyesült erővel könnyen eszközölhető, — hisz látjuk a pápáság, főleg a magas clerus, a hierarchia alapján, mily elszigetelten állt ezelőtt tőlünk,

most közeledik először az általunk oly kedvesen üdvözölt autonomia terén, szívesen és nyílt karokkal fogadjuk és kell is fogadnunk a közeledőket, ha igazán akarjuk az autonómiát, ezen messze kihatós és hatalmas tényezőt, mely a századokon át köztünk és a clerus közt eltérő érdekek egyesítése által a nemzet szellemi fejlődése és művelődésére oly roppant hatást gyakorol.

A bizottság kinevezését én is elfogadom és az ajánlatra óhajtanám, hogy az ország külön vidékei is képviselve lennének.

Kovács Lajos. Részéről nem tartom helyén, hogy ez alkalommal a mélyreható elvi fejtegetésekbe bocsátkozzunk. A kérdés itt egyszerű, mert nincs másról szó, mint a kath. egyház külső dolgairól, a nevelési és vagyoni ügyekről, melyek pedig határozottan saecularis természetűek.

Az egyház belügyeit illetőleg itt semmi újítás nem szándékoltatik, mert az autonomia reánk nézve nem új intézmény. A magyar egyház kezdet óta oly szabadalmakkal bírt, milyent egész Európában sehol sem találunk. Az apostoli királyi jogokkal ruházatot fel Róma által, hogy független, szabad volt a magyar egyház még magának Rómának olykor szándékolt befolyása ellenében is.

A pápáság tudja, hogy az új állam levevén kezét az egyháztól, annak oltalma helyett a hívek oltalmát kell keresnie. (Helyes.) De ezen autonómicus eszmék nincsenek kellőképp tisztázva, nem általános az azok iránti helyes tájékozottság. Azért szükséges oly lapról gondoskodni mindenek előtt is, mely a józan és szabadelvű eszméket ez irányban fejleszse és terjeszesse. Én simpliciter a bizottság kinevezését óhajtom, hogy az a további intézkedést és gondoskodást elvégezze. (Élénk helyeslés.)

Királyi Pál: Ostrom azon nézetet, hogy a mélyebb fejtegetésekbe ne bocsátkozzunk. Az eszmék tisztázására és terjesztésére szűkség van, de azt előidézni és eszközölni, épen a célzott lapnak lesz majd feladata. — Csak az ügy gyakorlati részéhez akarok szólni. Pártolom Hoffmann Pál barátom indítványát. De Simon Florent azon nézetét nem osztom, hogy az itt kinevezendő bizottság mint állandó jeleztesse. A bizottság szerintem feladata az lenne, hogy gondoskodnék a célzott lap körül szükséges módokról és eszközökről, megállapodásról a gyűlések referáljon. Csak midőn ez megtörtént, mehet az értekezlet működési terén tovább. Hoffmann Pál indítványát, ugy amint az van, kérem elfogadtatni. (Helyes.)

Szallágyi Virgil. Magam sem gondolom, hogy az autonomia ügyével összefüggő kérdéseket a mai tanácskozmányban hosszasan fejtegetnünk szükséges volna.

Az ellen mindamellett nem vagyok, hogy a mint ma már történt és a mi valószínűleg még eszentül is történni fog, — kijelentések egy két szóval legalább az, hogy tulajdonképen mit értünk a valódi autonomia alatt, és mi az a nagy horderejtű cél, melyet ezen ügyben ezen autonómiai mozgalomban rejteni vélünk.

Én részéről meglehetősen tisztában vagyok ezen kérdéssel, és azt gondolom, hogy az autonomikus mozgalom célja nem más mint a világiak befolyását — még pedig kimondom nyíltan és őszintén — tulnyomó befolyását az egyház világi ügyeinek kezelésében biztosítani. (Helyeslés.)

Ez a célja az autonómiának. Ezt értem én a valódi autonomia alatt.

Különösen két tárgy az, mi e téren megoldásra vár. Egyik — ha jól fogom föl nevelési ügyeinek rendezése. Másik az alapság állásának javítása és függetlenségének biztosítása. (Helyeslés.) — Mind a két cél, mind a két feladat igen fontos, igen nagy horderejtű bir, nemcsak egyház-kormányzati, hanem még állami tekintetben is.

A nevelést, a mint tudjuk, igen sok helyen igekezik az állam magának teljes mértékben megszerezni; és sokan azon nézetben vannak, miszerint a nevelést általában nem felekezeti teendő, hanem az állam dolga, hogy kizárólag az állam feladata arról gondoskodni.

Én nem vitatom most e kérdésnek helyes vagy helytelen voltát általánosságban; de a mi viszonyaink közt merem állítani, hogy ha ezen terepen egységű nevelésügyünket egészben átvitetni, ebből a nevelésügyre jó formán semmi haszon sem fog hárulni.

Nem fog pedig báramlani azért, mert mint a tapasztalás mutatja azon javak jövedelmei, a mely javak jövedelmei különösen azon rendeltetéssel bírnak, hogy a nevelésügyre fordítassanak, most legnagyobb részben más gyűmlőstelen állami kiadásokra fordítatnak.

Ime! ha tekintjük azt, hogy a kath. egyháznak Magyarországon csak alapítványi javai pár száz millió értéket képviselnek, és ha tekintjük más részről azt, hogy azon gazdag jövedelemből, a mit az állam most ezen javadalmakból beszed, minő csekélyesség fordítatik sajátképen a nevelési ügyre: könnyen meggyő-

ződhetik mindenki, — hogy azon jövedelem nagyobb része valódi céljától az állam által elvonatik.

Ez nézetem szerint nem gondoskodás a nevelés fontos ügyéről és annak rendezéséről, mert igazság szerint ama javak jövedelmei csak arra volna fordíthatók, a mire eredeti rendeltetésüknek fogva fordítatniok kellene. (Helyeslés.) Ezt azonban másképp elérnünk lehetetlen, mint csak úgy, hogy ha a világi katolikusok befolyása az egyházi kultúrák kezelésére megszereztetik és biztosítatik.

Ez egészen természetese, mert akkor az államnak és az államkormányának nem lehet semmiféle trüggye tovább is azt mondani, hogy ama javak, melyek a kath. egyházat vagy szabatosabb kifejezéssel a katolikus hitfelekezeteit illetik, a kath. egyháznak ki nem adhatók.

Mindaddig még ezen javak kiadása csak azt jelentené, hogy a hierarchiának adassanak ki, mindaddig az állam azokat ki nem adhatja. De a mely perczben a kath. világiak lépnek az őket megillető jogok gyakorlásába az állam ama javak kiadását többé nem akadályozhatja. És el lehet gondolni minő roppant eredményeket lehet a nevelésügy terén kivívunk és minő mérvben fogjuk Magyarországon kulturai érdekeit előmozdítani, ha emez eszközök a kath. világiak rendelkezésére fognak átmenni. (Helyeslés.)

Ezzel hanló természetű az alapság állásának és függetlenségének biztosítása is. Nézetem szerint az állam az egyes egyházak, az egyes hitfelekezetek papjainak fizetéséről való gondoskodást által nem veheti. Ez ellenkezik azon fogalommal, melyet ahhoz kötünk, hogy szabad egyház, szabad államban.

Minden egyháznak magának kell gondoskodnia papjai, lelkészei ellátásáról, és én azon nézetben vagyok, hogy ha az autonomia létesítetteti fog, igen gyorsan és hamar be fog következni azon idő, midőn a kath. világiak befolyása meg fogja adni az alapságának mindazon eszközöket, melyek az alapság hivatásának kellő betöltésére megkívánatnak. (Helyeslés.)

Tudom, hogy az autonomikus mozgalomnak két igen nevezetes ellensége van. Egyik az ultramontanizmus. Nem szükséges bővebben fejtegetnem mit értek ez alatt, mert mindnyájan tudjuk, hogy mi az az ultramontanizmus.

En ezen ellenségtől, megvallom, nem igen félek. Ha mi az autonomia szabadelvű alapon, a kor kívánalmaihoz képest demokratikus alapon kívánjuk szervezni, és ha ez a kor szellemének megfelelő módon fog történni: a kor szellem határozottan segített bennünket abban, hogy az autonomia szabadelvű alapon való szervezésének nagy céljához eljuthassunk. (Helyeslés.)

Hanem van egy más ellenség, a melyet megvallom én sokkal kártekönyebbnek tartok. Ez az: az autonomikus mozgalom és ennek körébe eső kérdések iránti elfogultság. (Közbeszólás: Résztelenség!) Nem résztelenség, hanem, ismétlem, elfogultság.

Ezen úgy, ha azt a maga valóságában tekintjük, el kell ismerünk: a szabadságnak és a haladásnak ügye. Ezt be nem látni teljes lehetetlen. (Helyeslés.) És mégis mit tapasztalunk? Azt tapasztaljuk, hogy általában ezen ügy iránt különösen a sajtóban igen kevés jó akarat mutatkozik.

Ha a szabadelvű sajtót az ultramontanizmus ellen látom küzdeni, ezt helyeslem, ehez magam is egész lélekkel csatlakozni kész vagyok. De hogy a sajtónak szabadelvű része az egész mozgalom iránt bizalmatlanságot hint és az egész autonomikus törekvést mintegy aláássa törekszik, ezt valóban nehéz érteni. És én a sajnálatos tüneményt az ezen ügybeni járatlanságnak s az ebből származó elfogultságnak tulajdonítom.

Ebből azonban egyenes láncolatban származik feladatunk, hogy köztve azon célt, a melyet kitűztünk: a saját utján szellemi fegyverekkel oda kell hatnunk, hogy a közvélemény teljes tájékozottságot és felvilágosítást nyerjen a fenfoglalt kérdésekre nézve. Ez pedig arra vezet, hogy e részben azon eszközt, melyet Hoffmann Pál barátom indítványozott, egy jó organumról gondoskodás céljából, bizottságunk megválasztását, elfogadás végett részéről is az értekezletnek figyelmébe ajánljam.

Még csak egy szót. — A kath. egyház kebelében másutt más országokban is merülnek fel reform-törekvések; hanem mindig és mindenütt az a baj származott a reform törekvésekből, hogy schismára vezettek. Ezt látjuk a legújabb időben Olaszországban, látjuk Németországban is.

Mi ennek az oka? Nézetem szerint az, hogy a reform-törekvésekben nem vonták meg az on demarcationalis vonalat, a melyet az egyház kebelében, ha reformokról van szó, meg kell tartanunk. Ha t. i. reformokhoz akarunk jutni, ha azt akarjuk, hogy az autonomikus törekvés ne zavarokra, hanem üdvös eredményre vezessen: az egyházi ügyek dogmatikus részét nem kell érintenünk. Ezt egé-

Vertical text on the left margin, possibly a list of names or a small advertisement.

Large vertical text on the left margin, possibly a long advertisement or notice.

gy a mélt. főrendek is
zottságba választani ki
választák, és pedig az
tagot és egy póttagot.
z a keddi ülésben még
ba való választást ez.

jelentette, miszerint ő
egybehívni; szükséges,
és legutóbb is gyakor-
ok! méltóságok a ked-
hozni, hogy a választás
Hány tagra? 20 ren-

gi főrendek közül.
badságot folytattak
y az igazoló-bizottság-
rtás végett.

eket, hogy kedden f. hó
s, s ha akkorra akár
gyi bizottság jelentése-
leges tárgyalás végett

nem lévén, azt fozoz-
ed egy órákor)

yezikk értelmében a
a következő eljárás
állapították meg.

ÉS Z.
nős teendői.

olák felállításá-
ve.

ségben semmi
őség a törvény 48 §-a
nyire fekvő szomszéd
kolát, ott a tanfelügye-
mi népiskola felállítá-
edéseket megteszi; je-

117. és 118-ik §§-ai
szék tagjait, s azoknak
eti;

a közösi hatóság ál-
éves tanköteles gyer-
lelkészről vagy lelke-
ti);

gy adjon tanító-lakul s
t a kívánt célra általa-
közösiégnek ily háza nem
yabbí falkola számára
valamely fekvő birtokot
határidő alatt batároza
gy minő és mennyi ily
blának s számításra ki-
at az iskola évi szükség-

az iskolaszékkel egyet
készítvén el a tanító
örvény 27 dük §-a értel-
nél nem 60, hanem a
l számitani. (Egyébirtu-
n mintázatokot fognak

apülletek felállításá-
hoz
s mennyivel képes a
szükség az állam segé-
tegyen róla a közökta-

mutattassa ki, mennyi a
mennyit tenne az 5%-os

iskola évi fenntartására
lthatna még a közösi e-
szesen (mindenem for-

tekintetbe véve szükség-
igen, mennyi? Ez utó-
letes jelentős a közökta-

glatt adatokat összeál-
elvégeztenvén lehetőleg
éges iskola felállításá-
s)

A „Pall Mall Gazette”-nek írják az örök városból
f. hó 8-ról: „A hadügyminiszteriumban erősítik, hogy a
francia megszállt hadtest lassanként kevésbítetteti, a
a jelen és végeig pedig teljesen vissza fog vonat a pápai
államból.

Az első leszállítás szeptember szó közepén eszkü-
zöltek. — A pápa ezen esetben állítólag Poroszország
fegyveres támogatását veendő igénybe (!) mely valószí-
nűleg hajlandó leend az alkalmat felhasználni, hogy
Olaszországot francia szövetségétől elválassza.” (Le-
velező egyéberánt maga is elismeti, hogy ezen bir igen
valószínűleg átszik.)

A francia fővárosban előfordult rendzavarások
folytán a „Gazette des Tribunaux” szerint, jón. 7-től —
10-ig közel másfél ezer ember zárattat a Bicêtre erődbe.
Ezek közül a törvényes vizsgálat folytán jun. 15-ig
453 közt a törvényes vizsgálat folytán jun. 15-ig
453 közt a törvényes vizsgálat folytán jun. 15-ig

Ezen alkudozások hallomás szerint már annyira
előhaladtak, hogy az orosz kormány hajlandónak nyilat-
kozott az összes zárda-birtokot visszaadni, ellenben
a püspöki és káptalani birtokok négy ötöd részét a maga
számára veszi igénybe.

Ezen igényt az osztrák kormány mint jogilag nem
indokoltat visszautasította.

Konstantinápolyból írják jun. 8-ról: O t t o
bajor herceg, L a j o s király fivére, miután Szerbiát
és Bolgárországot beutazta, fővárosunkba érkezett.

Maga alakja, a dicsőség, mely a kaukaszni
sheik-et hős tetteinél fogva környezi, általános figyelem
tárgyává teszik őt. A szultán maga a legnagyobb tiszte-
letet tanúsítja iránta és palotái egyikét rendelkezésére
helyezte.

Perzsiával a viszonyok ismét megjavultak; Mirza
H u s s e i n khán perzsa követ, minden tekintetben
kielégítve, a napokban utazik vissza Teheránba, Egye-
díjüleg beszél, hogy a bagdadi kormányzóva terve-
zett M i d h a t basa visszahívatik és a kabinetben
foglal helyet, hol közreműködése nélkülözhetetlenek
bizonyul.

Ujabb hírek.
— L o n d o n b ó l távirják a felsőház jun. 17-i
ülésétől: Miután az ir egyházi bill második felolvasása
mellett vagy ellen tőbben felszólaltak, reggeli 3 órákor
szavazásra került a dolog, melynél a bill második fel-
olvasása 179 szavazattal 146 ellenében elfogadtatott.

M i l a n o, jun. 19. Tegnap a székesegyház-
térén gyülekezések voltak, melyek rendtelenségeket
okoztak; a csapatok ez alkalomból kirendeltettek a
rend helyreállítása végett.

B é c s, jun. 19. A mai „Wiener Abendpost” Tun-
nischól jun. 18-ról táviratot hoz, mely szerint a bey által
kiállított rendelet egyetértve Francia Angol és Olaszor-
szággal, francia s tunisi hivatalnokokból végrehajtó-bi-
zottság alakítottatott, melynek meghagyatik, hogy a nem-
zetközi bevételeket pontos ellenőrködés mellett átvegye
s a hitelzők közt méltányosság szerint elosztza.

B u k a r e s t, jun. 19. A kamra a kívánt kölcsönt
visszatartotta, de a kormányt egy évre szóló kamatozó
államjegyek kibocsátása által függő adósság fölvetelére
felhatalmazta.

(Beküldetett.)
Az ország birtokosaihoz!
Naponkint növekedik száma a hozzánk in-
tézett alapszabályoknak, küldenék meg intéze-
tünk alapszabályait, s megindítandó Banküzle-
tünk külön ágairól nyujtanánk felvilágosító tá-
jékoztást.

Mind ez nyomtatás alá készen áll.
Ne vegyék a t. tudakozók akaratainkból folyó
mulasztásnak, ha eddig hatalmunkban nem állt
kívánásaikat teljesíteni, — reméljük azt pár
nap alatt megtehetni, mi, ha sürgetésünk mellett
is haladékok szenvedne, nem fogunk tartózkodni
a késelem okairól a közügy érdekében nyil-
ván számolni.

Pesten 1869. június hó 20.
A magyar jelzálog hitelbank
igazgatósága.

UJDONSÁGOK.
— József főleg tegnapelőtt d. e. 9 órákor szemlélt
tartott a honvédszabályok felett, melyben a miniszteri-
umoknál levő honvédszabályok is részt vettek. A honvédség
tiszti kara mindinkább szaporodik, és különösen a
sorsdásteregéből jelentőseket folyton a tisztek az átlé-
pésre.

Utazási ösztöndíjakra, megrendelésekre és
segélyezésekre a vallás- és közoktatási tárca 1869-ik
évi költségvetéséből 15,000 forintot vett fel, mit (az
1868 ki haszoncélra felvett) költség maradványaival
együtt) a következőkép osztott fel:

T h a n Mór és L o t z Károly festészeknek a
m. n. muzeum lépcsőházának fresco-festményekkel 4 év
alatt leendő kifizetésére e folyó évben összesen 7000
forintot;

b) Izsó Miklós és Engel József szobrászoknak ifj.
gr. Zrínyi Miklós, hadvezér és költő, és Pázmány Péter
esztergomi érsek életnagyságu mellszobrának fehér
carrarai márványból kifizetésére egyenkint 1200 forin-
tot; összesen 2400 forintot;

c) Ney Béla építészek utazási ösztöndíj 800
forintot;

d) Kern Armin, Munkácsi (Lieb) Mihály, Paál
László és Gerhard Alajos festészeknek ösztöndíj egyen-
ként 600 frtot, összesen 2400 forintot;

e) Schustek Dániel festészeknek ösztöndíj 400 forin-
tot.

f) Morelli Gusztáv, fametszőnek, utazási ösztöndí-
j 600 forintot;

g) Abrányi Kornél zeneirónak, magyar egyete-
mes zenetudományi kézikönyvének megírására segélyt
800 forintot;

b) G o l d m a r e k Károly zeneirónak „Sak-
kuntala” című nagy dalmtve befejezésére segélyt
800 forintot;

i) A r a d i Zsigmond szobrásznak ösztöndíj 300
forintot;

k) M e z e i József világtalan festészeknek segélyt
200 forintot; és

l) H i r a y József 10 éves árva zongorásznak 200
forintot.

Együttal a nevezett miniszter a történelmi festőzet
előmozdítása s a nemzeti történelem nagy jelentőségű
eseményeinek megörökítése céljából, nagy történelmi
olajfestmények pályázat utján megrendelését ezélov-
ván, a pályázat módzatának megállapítása, s a festmé-
nyek tárgyainak kitzítése végett egy tudósok, művészek
s műpártolókból alakítandó enquetének f. hó 27re egy-
behívását találta elrendelendőnek.

Nyilatkozat. A „Magyar Allam egyik legkö-
zelebbi számában az esztergami autonómia választások-
ról szólván, jogosultnak érte magát arra, hogy az egyik
egyházi jelölt, főtiszt. Hatala Péter tanár fölött itéletet
mondjon. Igénytelenségünk érzetében sem állhatjuk
meg, hogy az általunk annyira tisztelt, szeretett tanár
urak ily gyanúsító, durva megsértését vissza ne utasít-
suk. Pest jun. 18. 1869. Az egyetemi hittani kar hall-
gatói.

Budán a várban jövő évnegyedől kezdve csak
főpostahivatali leszén, minthogy a főposta-hivatal a vi-
zvárosba tétetik át.

A szatmári püspök Biró László ő méltósága
jun. 19-én a reggeli vonattal érkezett a fővárosba.

Öröndetes tudomásul vettük, hogy az Ifjuság
lapja — ifjusági irodalmuk az egyetlen méltó képviselője —
pályakérdések kitzítése által is igyekszik az ifjuság
művelődésére buzditólag hatni; és ezen örömtünk
annál nagyobb, mert a nevezett lapnak pályázati jelen-
tése a pályázatot illetőleg dicséretes eredményt mutat
fel. Ugyanis a beérkezett s gym. tanárok által megbí-
rált 10 mű közt bírálók hármát tartottak j u t a l o m
ra, egyet pedig dicséretre méltónak. Minthogy azonban a
pályázati hirdetés csak a S c h v a r e z G y u l a ur
által felajánlott 3 dr. arany jutalmat tűzte ki, melyet a
szerkesztőség, a bírálók véleménye alapján az V. számú
mű szerzőjének D o l m a y G y u l a egyetemi hall-
gatónak itelt oda: a szerkesztőség, — hogy a szorgalom
és jó igyekezet, mely a másik két műven szintén mutat-
kozik, annál nagyobb buzditásban részesüljön — elha-
tározta e másik két I. és IX. számú művet is egy-egy
aranyal megjutalmazni. Az első számú mű szerzője
S a m a y J á n o s kolozsvári VIII. oszt. tanuló; a IX.
sz. pályamű írója L é v a y Lajos marmaros-zsigeti ly-
ceumi 6. oszt. tanuló. Dicséretet pedig a II.
számú műért P a s z l a v s z k y S á n d o r ungvári
kir. gym. VII. oszt. tanuló nyert. — Ez alkalommal az
Ifjuság lapja szerkesztősége halás köszönetét nyilvání-
ta. Schvarecz Gyula urnak azon ritka nagylelkűségért,
mellyel a tanuló ifjuság felé is fordult, azon figyelemért,
mellyel nagy gondjai közt, még az ily kisebbszertű tér-
re is tud vetni egy-egy buzditó szikrát, s azon részvétért,
mellyel az ifjusági lap iránt mindig viseltett.

Koernitzről folyton igen sokat beszélnek, leg-
ujabban pedig azt, hogy — báró. Védni a törvények
előtt Toperczer ügyvéd fogja. Koernitz Miksa
napelőtt rendőri fedezet alatt kivezettek Zsámbékra,
hol a 20,000 frtot állítólag elvesztette. A kirándulásnak
semmi tnyleges eredménye nem lett, a mennyiben Ko-
ernitz mánakon megmarad azon állásán mellett, hogy a
kérdéses öszegyet csakugyan elvitette.

Gr. Batthyányi Kázmér örökösének tudok-
ra adták, hogy a boldogult gróftól felogalt kisbéri
uradalmat 1,700,000 frttal akarják kárpótolni. Ugy hall-
juk, hogy az örökösök még maguk közt sem tudtak e-
gyezésre jutni.

Magyar nemzeti igazgatóság alakult 1859-ben
a magyar emigransok közt, melynek tagjai voltak:
Kossuth (elnök), Teleki László s Klapka. Az „igazgató-
ság” pécsettét most Vukovits Sebő a nemzeti muzeumnak
adta át. A pécsettön az olvasható Magyarország czi-
me körül: „A magyar nemzeti igazgatóság pécsettje
1859.” Vukovits a pécsettet Szabó Imre ezredesétől kapta,
ki katonalagyi előadó volt az igazgatóságban.

A Corvina azon tisztelt részvényesei, kik az
eddig kiirt I. és II. dík 20%-os részletek fizetésével
hátrálékban vannak, felkérnek az illető részleteket a
6%-os késelemi kamattal együtt, mely az első részlet
után f. év február 28-ikától a 2-dik részlet után f. év
május 28-ot számítottat, legkésőbb f. június végéig az
Angol-Magyar bank igazgatóságához (főtt 1. sz.) be-
küldeni.

Az első magyar gőzhajó-társaság igazga-
tósága 200 frtot küldött a hajózási teli iskola igazgató-
jához a nevezett iskola céljára előmozdítására.

A Németszínház botrányrendezéről ismeretes
gr. Eszterházy Károly sebeshajtás és főnálló rendszá-
bályok nagyuri megvetése miatt a városkapitány újból
100 frtnyi büntetésre ítélte. A nemes gróf ez itélet ellen
a tanácschoz apellált, ez azonban az itéletet megerősít-
tette.

Tudtam, hogy (***) ur nem jelenik meg a
kath. férfiak értekezletén, — pedig hát érdeklődhetnék
ilyesmik iránt.

Egy aradi lakos sietős utra készült a öszse
csomagolt holmait, felső ruháit lektüldé egy szolgától a
kapu előtt várakozó kocsiába. A szolga betette a máhát
a kocsiába s a hintóajtáját erősen becsapta, magára
hagyta a kocsiat; a ki nem gondolkozván sokat, közé-
csapott a fogatnak s isten nevében utnak indult. Az ur
még talált fonn egy kis tenni valót s késett egy darabig,
s mikor végre lement a kocsihoz nagy bámulátára a

fogatnak már csak a nyoma volt a kapu előtt. Szeren-
csére volt ló a kéznél s egy futár még beérhette az ipar-
kodó kocsiat a neupanáni csárdánál, ahol a kocsi itatni
akarván nagy rémítélettel látta, hogy az urat v a l a h o l
elvezette. Örült aztán a fölvilágosításnak s szivesen
tette meg kétszer az utat, csak hogy nagyobb baj nem
történ.

A „K. K.” írja: Vasutunk építése annyira ha-
lad, hogy körülbelül két hónap mulva már fel lehet ál-
lítani mellette a távirda oszlopait; e távirdát pedig
nagyon régen várja városunk, s ha a Bach és Schmer-
ling elve az volt, hogy egyenes távirdai összeköttetés
Nagy-Várad és Kolozsvár közt ne létesüljön, most annál
nagyobb reménnyel néztük eléje, midőn többi közt az
itt lévő szerkesztőségeken sem fog aztán megtörténni az
a boszontó comicum, hogy a 24 órával előbb feladott
távüregnyit egyserre hozzák a már kinyomott lappal.

Felkérjük rá az illető miniszterium s különösen
a távirdai osztály főnökének egész figyelmét ez buz-
galmát, annyival is inkább, mert, mint városunk fia
legjobban tudhatja, mekkora szükségosa van Kolozsvár-
nak ez egyenes távirdai összeköttetésre. Mint hitelen
forrásból értesülénk, a távirda oszlopok szállítását már
át is vette egy vállalkozó, s így a vasut meztén mielőbb
hozza lehetne fogni az oszlopok felállításához; a ne-
hezebb munka miatt később elkészült alagutaknál stb.
A kipotolás így majd könnyebben megeseik.

Egerben a napokban a katonai ezéllőveléden
kettős szerencsétlenség történt; a czéljelző egy vissza-
ugrott golyó által lett megsebesítve, egy másik kózkatoná
pedig a löbelytől alig néhány lépésnyi távolságra, ön
gyilkossági szándékból szíven lötte magát úgy, hogy rög-
tön meghalt. Mindkettő Wasa-ezredbeli.

Szeged város és határa fölött e hó 15-én óriás
zivatar vonult el, s nagy pusztítást hagyott maga után.
Az orkán lovain száguldo haragos felhőtömeg nemcsak
a lehető legnagyobbszertű záporoszt zúdítá le sőtét méhé-
ből, hanem fájdalom, sütrü jégzáport is, mely a város del-
nyugati terit tén nagy kiterjedésben vonult el, s az
utjába eső szőlők maradványait leszedtetle, a vetése-
ket pedig learatta. A gyümölcsfákban is sok kárt tett, s
az erő szélvihar néhol óriási vén fikat hasított kette.
A házak födelei s egyebekben okozott kárt nem is em-
lítjük. E csapás nem egy kisebb gazdának utolsó remé-
nyét tette semmivé. Benn a városban roppant csottogás
kísérte az elemek e nagyszerű harcát, s a villám több
helyütt lecsapott. A mennyőhullás, fájdalom, szintén
hagyott maga után pusztulást.

A rokonusygnis Klivinyi asztalosmesternek a
fehérlő-utczában levő házába betépvén, az rígtön kigyullt
s a legnagyobb zápor közepette menthetlenül legett.
Emberélet ugyan a helyszínen nem esett áldozatul, de nem
lehetetlen, hogy ez is be fog következni, mert a háziak
közt — mint beszélük — a villám leltésekor egy leány-
személetlenül rogyott össze s azonnal a kórházba vitetett
ápolás végett, de mindéig olyan állapotban van, hogy
nem tudni, megmarad-e. Erte-e a villám, nem tudják,
mert semmi sem látszik rajta.

Sárospatakon f. hó 14-én nagy tűzvesz dult.
55 házat pusztított el s két gyermeket is követelt áldo-
zatul.

Az első erdélyi vaspályatársulat decz. 22-
től 31-ig lefolyt tíz nap alatt 20 vegyes, 10 külön kato-
nai s teher- és 2 szállítmányvonat közlekedett a pályán;
elszállított 3300 utazó, köztük 920 katonai személy,
mely szállítás 5844 frtot jövedelmezett. A javak forgal-
ma 42,902 má-sára terjed ki s 6331 frtot hozott be. A
jövedelem öszage tehát 9175 frt kiadással szemben
12,296 frtra meg.

Szabványos jogakademiája 25 éves fennál-
lásának megünneplése ez évben fog végbemenni. — a ta-
nári testület értekezletet is tartott már a programmu
megállapítása végett.

Chambord gróf Pesteu át ma Temesvárra
utazott.

Nyilt-tér.
Felebaráti figyelemzetés
(Gombos erősítő italára)
a szenvedőkhez!

Midőn naponta érkeznek hozzám a fentnevezett
talra vonatkozó levélt megkeresések, kötelességemnek
tartom a szenvedő közönségét következőkről értesíteni:
I. Az „Egészségi tanácsadó” jeles szerkesztője
dr. Pete tanár úr vizsgálat alá véve Gombos ő méltóság
ának erősítő-italát, azt lapjának 2-ik számában min-
legjótékonyabban házi szert ismerteti meg és háznál tar-
tandónak ajánlja.

II. Több szenvedőknek becsületbeli nyilatkozatok
szerint eddigi utasításaim azt eredményezték, miszerint
a már is nagy, de méltó hirre kapott „erősítő italnak”
g y o m o r, m á j, l é p - é s i d e g b a j o k b a n j ó, gyors
és biztos gyógyhatása van.

Eddig az épen most említett győrelmes bajokban
szenvedőket, kik gyógyszereléstül alatt nem javultak
— ha tehetősek voltak — fűrdőbe küldtük; s a ze-
gényeknek szokás szerint szenvedni kellett. Hogy
azonban a fűrdők sem tették a kívánt sikert, azt több
hozzám intézett levelek tanúsítják; míg ellenben se-
gényebbeknek is az erősítő itallal eszközlendő meggyó-
gyulásuk mindig kevesebbe kerül minden egyéb sze-
reknél.

Midőn a egyedül csak fentebbi négy bajokról
emlékezem meg, ez azért történik: mivel beérkezett
gyógyjelentések szerint, de saját megfigyelésem után is,
említett bajokra nézve az erősítő-italnak gyógyszerke-
téséget sem szenved már; míg több kisértel alatt levő
betegségknél az orvosi itélet még függőben tartatik és
csakis az illetőknek tanúsága alapján fog kimondatni.
Végre.

III. Minden osztályu szenvedőket, kik az erősítő-
italra nézve kellőleges alkalmazási utasításért fogná-
nak még hozzám fordulni, arra kérem: bizalmas leve-
leiket csak egyszerűen fogalmazzák minden ezereomnia
nélkül. — Ebbeli utasítás úgy mint előzőt is rangkő-
lönbség nélkül egyedül emberbaráti tekintetből fog
kézhez szolgáltatni.

Kelt Székes-Fehérvárott, január
25-én 1869.
Dr. Schaller.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő:
ZOVÁNYI J. MIHÁLY.

Nem szül... dulkunk t. el... badelvü katho... lása érdekébe... Az irány... terjedező ne... irányzatát és... lanak a valós... leményben m... és csatlakozás... A kath... lom, legnagyobb... nek korszerű... dekeit kielég... nak, munkás... Lapunk s... kus iránya e... sektől vissz... előbbi állandó... Győzelmi... szerény törek... nak hű tolmác... dében birja... Program... S midő... és és alak... igérjük, fölő... gatást.

Program... S midő... és és alak... igérjük, fölő... gatást.

ben tartjuk... Pest, jun

Székes

Most, mi... mindenütt bef... gyobbeszt tu... nap mulva un... előtt, mely a... hiányait min... jó lesz újra... tekinteniünk... kizárásával a... gelntük.

Közel két... nevében „Füg... gyvar kath. eg... visszaállítás... felfogva erély... hogy az abn... semmisítse, a... kirántott egy... helyezze.

A vállala... látszott. Ezert... akarat, a gyan... reivel ellene b...

De hál... törekvése tisz... rendületlenül... kat, a legelső... hogy a s z a

á l l a m b a n... A bátor k... hátráló, de a... felét előbb utó...

Ime hely... tekintme meg r... minden neveze... gyöződn, hogy...

Az „Aut... ellenfele a... évi püspöki... piszkolni, s a... leg megemmis... a megoldandó... ságot nullának... perhorrescá... phismákkal olv... hogy mindazo... csenek, az eg... taposó vakmer... immár ép azo... egykor egész... helyesli-e a „M

Table with multiple columns: Pesti áru- és értéktársaság, Gabna-árak, Hivatalos jegyzések. Lists various goods and their prices.

Table with multiple columns: Pénz, Ár, Pénz, Ár. Lists various items and their prices in different currencies.

HIRDETÉSEK.

Fontos! A tavaszi és nyári idény közelgése alkalmából első pest-budai férfiöltöny-csarnok nagyöltönyraktára 6 Dorottya-utca Wurm-udvar I. em. 6

Egészségtelen foghus, ingó fogak. Igen tisztelt orvos ur! Huzamos idő óta szenvedek a beteg fog-in és ingó fogak okozta fájdalmakban; ez ellen a Bécsben, dr. Popp G. által készített ANATHERIN-SZAJVIZET használok, mely által e bajom elenyészett, azért e szert mindenkinek ajánlatom.

Kötelességszerű nyilvános közlemény. Csak a valódi HOFF JANOS-féle maláta-gyártmányok jogosítják fel a közönség bizalmára, miután azokkal több mint háromezer orvos számos gyógyítást eszközölt mell- és tüdőbajokban, gyomorbetegség, köhögés, főtájás, aranyér, vérszegénység, az erő hanyatlása, s több más esetekben, s az orvosi nyilatkozatok alapján még a legmagasb állású egyének is igénybe veszik e gyógy-gyártmányokat.

A legjobb s legolcsóbb órák vételére a legajánlatosabb raktár KOHN IGNÁCZ-nak már évek óta a legnagyobb elismerésben részesül. Órágyári raktára Pesten, kigyóuteza 6 sz. a. Kétféle órák: 1. 3 aranyórák 18 krt. Arany órák 8 rubinnal, 15 rubinnal, 15 rubinnal egy arany lappal, 15 rubinnal kett. fed. 55, 66-64, 15 kett. fed. ar. 63, 70, 75-80, 15 kristályüveggel 44, 48-68, 15 kettős lappal 74, 78-100, 15 remontor kristályüveggel 94, 108-132.